

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Практика господарювання підприємств на ринку показує, що більшість господарюючих суб'єктів виявляються неготовими до викликів зовнішнього середовища, а у період виникнення нестабільності неспроможні створювати та використовувати необхідні системи протидії. Проведення економічних реформ в Україні показує, що існування стабільної розвиненої економічної системи неможливе без успішного розвитку підприємств усіх галузей.

На жаль, сьогодні держава не створює необхідних умов щодо забезпечення стабільності господарської діяльності підприємств, що значно посилює передумови виникнення кризових явищ. Держава майже повністю абстрагувалася від вирішення проблем забезпечення ефективного управління підприємствами у сучасному ринковому просторі, тобто нині відсутні ефективно діючі альтернативні системи управління, особливо ті, що спрямовані на ліквідацію кризових явищ в економіці [1].

Проблема визначення сутності антикризового управління є об'єктом дослідження багатьох науковців як українських (Н. Брюховецька, В. Василенко, В. Воронкова, Е. Коротков, Л. Лігоненко), так і зарубіжних (М. Мескон, Л. Мізес, М. Фрідмен, Ф. Хайск, Ф. Хедоурі). Більшість із них, переконані у необхідності уніфікації процедур управління на основі концепції детермінізму. Однак, одночасно погоджуючись з думкою вчених, варто зазначити, що існуюча полеміка є необхідною, оскільки не кожна негативна зміна в економічній системі супроводжується розвитком кризових явищ.

Виходячи з цього, слід чітко визначити поняття антикризового управління, яке, на нашу думку, може розглядатися у чотирьох аспектах:

- як управління підприємством, що знаходиться у стані розвитку кризових явищ;
- як управління підприємством, що знаходиться на стадії прихованого банкрутства;
- як управління підприємством, що знаходиться на стадії явного банкрутства;
- як управління підприємством, що знаходиться на стадії санації.

Зважаючи на зазначене, можна стверджувати, що антикризове управління – це комплекс дій, заходів та методів, поєднання яких дозволяє приймати ефективні господарські рішення, від моменту виявлення кризових явищ в економічній системі, до їх ліквідації.

Система антикризового управління має охоплювати усі підсистеми управління підприємством (операційну, технічну, фінансову, стратегічну, маркетингову, кадрову) та враховувати наступні етапи (підбір робочої групи; формування інформаційної бази; діагностику і прогнозування кризових явищ; оцінку параметрів кризи; опрацювання гіпотез щодо подолання кризових явищ; вибір альтернативної антикризової моделі управління), за умови впровадження окремих механізмів попередження і подолання кризових явищ.

Система антикризового управління має ґрунтуватися на наступних принципах, що дозволить забезпечити ефективність: цілеспрямованості; послідовності; своєчасності прийняття рішень; адаптованості рішень.

Отже, формування ефективної системи антикризового управління можливе лише за умови використання комплексного підходу до визначення кризової ситуації, який передбачає використання спеціальних методів і прийомів управління процесами попередження, подолання та ліквідації кризи на підприємстві.